

A múlt

Hús évvel ezelőtt, 1991 nyarán nyitotta meg kapuit a Nagykőrösi úton Budapest - és egyben az ország legnagyobb - nagybani értékesítésre épült friss zöldség-gyümölcs piaca. Ezzel a létesítménnyel a főváros több évtizedes hiányt pótolta. A nagybani piac megépítését megelőzően a Bosnyák téren működő lakossági piac volt a termelők és kereskedők találkozásának, üzletkötésének színtere. A kedvezőtlen körülmények miatt ez már a 80-as években sem felelt meg a nagybani piac követelményének. A „Bosnyák” a fővárosi agglomeráció fejlődése, a zöldség-gyümölcs fogyasztás növekedése miatt egyre inkább kinőtte kereteit. A 80-as évek végétől az import bizonyos fokú liberalizálásával a déligyümölcs behozatala jelentős mértékben növekedett, ami tovább feszítette az értékesítés nagyságrendje (évi 150 ezer tonna) és körülményei közötti ellentétet. Nem beszélve, arról, hogy ekkora árutömeg oda, és elszállítása megbénította a környezet közlekedését. Halaszthatatlan feladattá vált tehát egy szakosított, jó infrastruktúrával rendelkező piac megépítése.

A beruházás előkészítése 1989-ben kezdődött. Az új piac létesítésénél alapvető követelmény volt helyének optimális kije-

lölése. Szerencsére, akkoriban még megfelelő földterületek álltak rendelkezésre. A kínáló lehetőségek közül a választás az M5 autópálya és a Nagykőrösi út által határolt területre esett. A döntés helyesnek bizonyult. A megépült nagybani piacnak az M5 autópálya és az M0 körgyűrű közelsége miatt kitűnnek a közlekedési kapcsolatai, a városzéli elhelyezkedés minden irányból javítja az elérhetőséget. Különösen a fő termőterületről, az Alföldről érkező termelők számára kedvező a piac fekvése. Területe a nyitáskor 10 hektár volt, ami azóta közel három és félszeresére növekedett.

A jelen

A nagybani piacot a Budapesti Nagyban Piac Zrt. működteti. A társaságban a Fővárosi Önkormányzat mintegy 62 %-os részesedéssel többségi tulajdonos. A társaság jövedelmezően gazdálkodik. A BNP Zrt. alapvető tevékenysége a piac üzemeltetése, piaci infrastruktúra bérbeadás útján történő hasznosítása.

A társaság elkötelezett abban, hogy a főváros színvonalas élelmiszerellátása mellett, tevékenységével, szolgáltatásával, infrastruktúrájával hozzájáruljon az agrártermelés értékesítési biztonságához.

Nagy hangsúlyt fektet az értékesítésre kerülő áru minőségének megóvására, a szakhatósági elvárások betartására és betartatására. Az élelmiszerbiztonsági előírásoknak megfelelő értékesítési, tárolási és szállítási körülmények, a belső piaci technológiák biztosítása is fontos szempont.

A nagybani piacnak a friss zöldség-gyümölcs forgalmazásában betöltött központi szerepét jelzi, hogy részesedése - a teljes hazai forgalmazásból mintegy - 30 %-os. Kiemelkedő a piac szerepe az import zöldség-gyümölcs fogadásában is, a teljes behozatal közel háromnegyede ide érkezik. Az uniós csatlakozás - vámhatárok eltörlése - gyorsítja és egyszerűsíti a tagországokból érkező áru piaca kerülését. A határok megszűnésével a környező országok közeli városaiából is érkezik termelői áru. De gyakoriak a külföldi bevásárló járművek is a - bőséges kínálata által - határon túl is népszerű budapesti nagybani piacon.

Ennek megfelelően, ma már a nagybani piac közel 33 hektárnyi területén mintegy 25 ezer m² alapterületen raktár és hűtőcsarnok, 5,5 ezer m² területű banánérlelő és hűtőtároló, 120 fedett kereskedői, és 1200 nyílt termelői árusítóhely biztosítja a közel 200 nagykereskedelmi vállalkozás, valamint a naponta „piacozó” termelők nagybani kereskedését.

Annak ellenére, hogy az utóbbi években a zöldség-gyümölcs árufélék nagykereskedelmi értékesítése megtorpanni látszik, a nagybani piacon bonyolított forgalom évről évre növekszik. A nyitás óta szinte töretlen a fejlődés. A piacon működő nagykereskedelmi vállalkozások 2010. évi áruforgalma meghaladta a 225 ezer tonnát. Ennek 95 %-a (!) déligyümölcs, illetve import zöldség- és gyümölcsáru. Egy-egy forgalmasabb napon az importáru szállító kamionok száma meghaladja a 150-et.

A termelői áruforgalom nagyságát jellemzi, hogy 2010. évben közel 185 ezer szállító járművel 178 ezer tonna áru került a nagybanira. Az év legforgalmasabb napján közel háromezer termelői árut szállító jármű lépett piacra. A termelői értékesítés - ma már nem a legkorszerűbbnek nevezhető - hagyományos formája a szabad területeken, járműről való árusítás. A termelők számára, azonban napjainkban is ez a legolcsóbb értékesítési forma.

A naponta vásárlási szándékkal érkezők számára is van lehetőség a piacra történő behajtásra. De az erre a célra kialakított - 2011. évi bővítést követő 511 beálló-helyrelelhető - vendéglátó - bevásárlóparkoló is igénybe vehető a vásárlás időtartamára. Évek óta folyamatosan nő a vásárlók köre és száma. A vidékről érkező nagykereskedők, és zöldség-gyümölcs kiskereskedelmi vállalkozások mellett, növekvő arányt képvisel a vendéglátás és különféle intézmények árubeszerzése. Az 2010. év során 459 ezer jármű érkezett vásárlási szándékkal. A nagybani piac a lakossági körben is népszerű. Számukra is biztosított a beszerzés lehetősége, feltétel csupán a nagy tételű (csomagolási egységnyi) vásárlás.

A piacon a friss zöldség-gyümölcs árut kiegészítő termékek; tartósított-, konzerváru, ital, édesség, tézstafélék stb. is vásárolhatók, de hús és tejtermék nagykereskedés is működik. A piacra látogatók részére többféle szolgáltatás áll rendelkezésre: étterem, szálláslehetőség, büfék, élelmiszer-, ajándék-, mezőgazdasági termékbolt, csomagolóeszköz árusítás. A piacon telephellyel rendelkező vállalkozások számára irodai helyiség bérlése is adott. A piacon dolgozók parkolására kultúralt, füvesített 376 férőhellyel rendelkező parkoló is rendelkezésre áll.

A nagybani piac szolgáltatásai közé tartozik a naprakész árinformációs adatközlés, és egyéb piaci információk, akár az egész zöldség-gyümölcs kertészeti ágazat aktuális kérdéseiben is.

A nagybani piac nyitva tartása igazodik a szezonális igényekhez. A nyári foidényben a piac hivatalosan a nagypiaci napokon (vasárnap, csütörtök, péntek) 2115-től egyéb napokon 2215-től van nyitva reggel 6 h-ig. Az év nagyobb hányadában nagypiaci napokon 01 h-tól, egyéb piaci napokon 02 h-tól 08 h-ig.

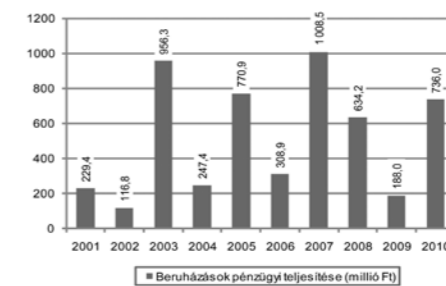
A piacra érkező termelői és vásárlói teherjárművek belépési díjat fizetnek a gépkocsi raksúlyától függően kialakított kategóriák szerint. A termelők számára lehetőség van állandó árusítási helyek havi, negyedéves, vagy egész éves biztosítására, szolgáltatási díj fizetés ellenében.

Az egész piac átfogó ellenőrzésére, a bérleti szerződések nyilvántartására, a belépések díj fizetéséhez korszerű informatikai rendszer szolgál. A piac egész területe videokamerás térfigyelő rendszerrel biztosított.

A nagybani piac 70 fős személyi állományát biztonsági és egyéb szolgálati létszám egészíti ki.

A nagybani piacon idővel szükségszerűvé vált az infrastruktúra fejlesztése. Elsősorban a korábban létesült épületek felújítása, korszerűsítése, de mindezek mellett új létesítmények szolgálatba állítása is. Az igények ugyanis túlnőttek a meglévő raktár és hűtőkapacitás nyújtotta kereteken. Az elmúlt évek során átadásra került új beruházások jelentős mértékben emelték a raktározási lehetőségeket és annak színvonalát. Az elmúlt tíz évben a beruházási kiadások teljes összege 5197 millió Ft volt, ami éves átlagban 520 millió Ft-ot tesz ki. A bérbe adható terület a 2002. évi 12.100 m²-ről 28.700 m²-re nőtt.

A beruházási kiadások alakulása a 2001 - 2010 közötti időszakban

A társaság valamennyi fejlesztését saját erőből finanszírozta, lényegében a tervezett költségkereteken belül. A megvalósított kapacitásbővítő beruházások tényleges igényfelmérésen alapultak. Ennek köszönhető, hogy az ingatlanállomány alapterületének megduplázása mellett is sikerült fenntartani a tartós és teljes kapacitáskihasználtságot.

A piac higiéniai színvonalát, az elmúlt hét év során - a közel 280 millió Ft-os nettó beruházással - létesített mosdók, illemhelyek, továbbá az újonnan beszerzett, korszerű takarítógépek, konténermosó berendezés üzembeállítása és az új, nagyobb alapterületre telepített korszerű hulladékudvar - géptároló nagyméretben emelte. A bekötőtől és az úthálózat bővítése javított a piacra érkezés feltételein, gyorsítva azt.

Nagy hangsúly került a nagybani piac külső parkolójának és belső területének parkosítására is, amely összesen 20 ezer m²-en - nettó 49 millió Ft-os költséggel - valósult meg.

A jövő

A budapesti nagybani piac a zöldség-gyümölcs nagykereskedelem természetes, koncentrált bázisa. E szerepkör erősítése elengedhetetlen a társaság jövője szempontjából

A BNP Zrt. hosszútávra szóló célja, hogy megőrizze jelenlegi regionális, illetve országos piaci szerepét és képes legyen közép-európai régiós szerep betöltésére. A nemzetközi példák is bizonyítják, hogy a kereskedelmi üzletláncok és a hipermarketek előretörése mellett továbbra is szükség van a nagykereskedelmi árusítás ezen formájára.

A budapesti nagybani piac elmúlt tízévi sikeres működése, a megvalósult fejlesztések, a műszaki-működési színvonal, a szolgáltatások bővülése, illetve a piaci infrastruktúra javulása olyan tényezőknak bizonyultak, amelyek hozzájárultak a piac nagykereskedelmi pozíciójának a megtartásához és kihasználható alapot jelentenek a jövőre nézve is.

A korábbi években az országban több helyen megkezdett piacfejlesztési kezdeményezések tapasztalatai arra utalnak, hogy a budapesti nagybani piac fekvésénél, kiváló közlekedési adottságainál, ismertségénél és nagyságánál fogva számos előnnyel rendelkezik a fellépő versenytársakhoz képest. Ezeket az előnyöket érdemes további fejlesztésekkel kihasználni, sőt növelni a jövőben is, abból a célból, hogy a termelők és a nagykereskedők egyaránt a budapesti nagybani piacon történő értékesítés mellett döntsenek.

A jövőre nézve a társaság változatlanul úgy ítéli meg, hogy számára a logisztikai, élelmiszer-nagykereskedelmi szerepkör további erősödése, illetve ehhez kapcsolódóan az árukínálat más élelmiszer-főcsoportok irányába történő diverzifikációja jelent növekedési tartalékot. Ez utóbbi elsősorban a vendéglátó ipari vevőkör szélesítése céljából lenne előnyös. Az ingatlanfejlesztést tehát elsősorban e célokhoz kapcsolódóan indokolt folytatni. Megfelelő befektetési garanciák mellett azonban az adottságokhoz illő élelmiszer-feldolgozás megtelepítése is előnyös lehet.